

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci *Tomáše Tlapy*
**„Konceptuální přístupy Antonyho Giddense a Zygmunta Baumana ke studiu
(post)modernity“**

Kontext vzniku a přípravy bakalářské práce:

Tomáš se rozhodl pro náročné téma bakalářské práce. Chtěl se věnovat sociálně vědní reflexi situace současných společností prostřednictvím dvou významných autorů – A. Giddense a Z. Baumana. Náročnost spočívá jednak v tématickém záběru obou autorů – oba jsou sice sociologicky zakotveni, ale pracují s širším sociálněvědním zázemím. Další okolnost je pak dána bohatostí jejich publikační aktivity, která je zaměřena na klíčové problémy současných společností, ale i na snahu o jejich teoretické zobecnění. S ohledem na blízkost tématu k mé badatelské zkušenosti i poměrně dobré zpracování pokladových textů pro zvolené téma jsem souhlasil s volbou takto orientovaného zaměření Tomášovy bakalářské práce. Určitou nepříznivou okolností při zpracování byl nedostatečný časový rozvrh – náročnost práce vyžadovala rozsáhlejší časovou dotaci, aby bylo možné předejít rizikům, které takové téma přináší pro studenta s bakalářskými kompetencemi.

Struktura práce a dosažené poznatky:

Práce je rozvržena v návaznosti na problém, který si autor zadal a jeho tematizaci. Chce porozumět situaci současných společností a k tomu využívá několik poznávacích úrovní: distinkci mezi teoretickými přístupy, které se shlukují pod označením moderní a postmoderní; texty uznávaných představitelů obou přístupů; témata, která oba autoři interpretují; porovnání obou autorů jak podle jejich přístupů, tak i tematického rozvrhu. První část textu je věnována Giddensovi a základním pojmům jeho pojetí společnosti (zejména jeho pojetí časoprostorového rozpojení, reflexivity a jejím „mechanizmům“). Další témata – důvěra, intimita, instituce a riziko – jsou pojednána v samostatných kapitolách. Druhá část práce je věnována Baumanově interpretaci současné společnosti. I zde je nejprve věnována pozornost Baumanově interpretaci distinkce moderní a postmoderní (modernita jako univerzální projekt a jeho nezamýšlené důsledky). Následně jsou pak formulována klíčová témata: pojetí sociologie, distinkce mezi pevnou a tekutou modernitou a jejich důsledky pro tvorbu identity, povahu spotřeby, práce, moci (kapitoly 9.1 – 9.3). V závěru je využit předcházející text pro srovnání obou autorů. Autor poukazuje na rozdílné záměry obou autorů, na specifikaci aktuálních témat, na shodu i rozdíly v jejich interpretaci a také na možné sociální perspektivy.

Pozitivní stránkou bakalářské práce je podnětná volba tématu (pohled na současné společnosti prostřednictvím Giddense a Baumana), výstižná a poměrně přesná interpretace klíčových pojmů obou autorů, využití vybraných textů obou autorů i jejich některých návazností na širší diskuzi i jiné autory. Autor také čerpá z domácí sociologické literatury orientované na teoretické přístupy v tomto oboru. S ohledem na již výše uvedenou obtížnost tématu se autorovi podařilo předložit obsažný a strukturovaný text, který pomocí uvedených autorů představuje výstižný vhled do povahy modernity pomocí vybraných problémů. Práce je psaná v dobré literární podobě (na nejasné formulace upozorňuji níže) a v požadované formě.

Hodnocení práce:

Zvolené téma přirozeně nabízí i řadu možností pro kritické námitky k předloženému textu. Ty lze formulovat jak k celkovému postupu autora výkladu, tak k jednotlivým argumentům. Námitka k prvně jmenovanému problému se týká postupu při srovnávání obou autorů. Text charakterizuje dosti konkrétně oba autory, avšak srovnání jejich koncepcí je málo využito. Podařilo se zformulovat rozdíl v jejich přístupu a zčásti i v tematické orientaci. Jen okrajově je provedeno srovnání při volbě tematické struktury a v argumentaci k jednotlivým tématům

(metodologii, pojetí času, identity, intimacy). Konkrétnější námitky k jednotlivým formulacím uvádím následně:

Tvrzení „autonomie státu je podmíněna jeho akumulací kapitálu“ (s. 21) – je nepřesné a v rozporu s bodem b) (tamtéž);

Příklady pro analytické využití Giddensovy koncepce „institucionálního shluku modernity“ jsou nejasné (s.23); navrhuji uvést jiný příklad, který by zřetelněji poukázal na jeho analytickou využitelnost;

Giddensova interpretace souvislosti mezi rizikem a expertním věděním je nejasná (s. 26). Z jakých poznávacích zdrojů je riziko konstruováno?

Formulace poslední věty prvního odstavce na s. 35 je nejasná. Co se myslí přechodem od lehkého k těžkému kapitalismu?

Při srovnávání pojetí důvěry u Bamana a Giddense (s. 39) se konstatuje, že Giddens chápe důvěru jako něco fundamentálního. Jak v této souvislosti lze porozumět proměnám mezi důvěřivostí a důvěrou (viz jeho polemika s Luhmannem)?

Při hodnocení bakalářské práce беру v úvahu, že se Tomášovi podařilo zvládnout náročné téma s převahou pozitivních přínosů. Práci hodnotím jako velmi dobrou.

V Černošcích, 31.7.2011

Müller Karel